

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 20/21

Møtedato: 04.02.2021

Dato: 26.01.2021

Arkivsaksnr: 2020/12116

Endring av regler for styringsorganene og mandat for ekstern styreleder

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Styresak 135/20 Evaluering av prøveordninger med ekstern styreleder ved Det medisinske fakultet og Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet
http://ekstern.filer.uib.no/ledelse/universitetsstyret/2020/2020-11-26/S_135-20Evaluering_ordning_ekstern_styreleder_MN_og_MED.pdf
- Regler for styringsorganene ved fakultetene og instituttene
<https://regler.app.uib.no/regler/Del-1-Overordnede-rammer/1.3-Regler-for-styringsorganene/1.3.2-Regler-for-styringsorganene-ved-fakultetene-og-instituttene/Regler-for-styringsorganene-ved-fakultetene-og-instituttene/#kapittel-1-fakultetene>
- Protokoll fra møtet 26.11.2020
<http://ekstern.filer.uib.no/ledelse/universitetsstyret/2020/Protokoller2020/Protokoll2020-11-26.pdf>

Saken gjelder:

Universitetsstyret vedtok i sak 135/20 i møte 26.11.2020 at ordningen med ekstern fakultetsstyreleder og ansatt dekan skal bli en permanent ordning og sidestilles med modellen hvor valgt dekan er fakultetstyrets leder.

I denne saken legger universitetsdirektøren fram forslag til nødvendige tilpasninger i UiBs regler for styringsorganene og forslag til mandat for ekstern leder av fakultetsstyret. Mandatet for ekstern styreleder framgår av § 3 i justert reglement.

Det er universitetsstyret selv som fastsetter virksomhetens interne organisering på alle nivåer, jf. uhl § 9-2, (4) (https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-04-01-15/KAPITTEL_3-1#%C2%A79-2).

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret vedtar endringer i «regler for styringsorganene ved fakultetene og instituttene» slik de er vedlagt saken.

Robert Rastad
universitetsdirektør

26.01.2021/Arne R. Ramslien

Vedlegg:

1. Saksframstilling:
2. Regler for styringsorganene ved fakultetene og instituttene med endringer

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
20/21

Møtedato:
04.02.2021

Arkivsaksnr:
2020/12116

Endring av regler for styringsorganene og mandat for ekstern styreleder

Det matematisk- naturvitenskapelige fakultet og Det medisinske fakultet fikk i styresak 17/17 og 51/17 våren 2017 anledning til å innføre en prøveordning med ekstern styreleder for fakultetsstyrene. Evalueringen som ble gjennomført ved fakultetene høsten 2020 viste at 70 % av respondentene ønsket å videreføre ordningen og fakultetsstyrene besluttet å be universitetsstyret om å gjøre modellen varig.

Dekanene vurderte at det ikke var hensiktsmessig at det ble utformet et mandat for ekstern styreleder *«da forventningsavklaring og rolleforståelse mellom ekstern styreleder og dekan uansett må tilpasses ved oppstart av ny funksjonsperiode. Det anbefales at styreleder og dekan sammen diskuterer sin arbeidsform og sitt samspill i god tid før første styremøte. Fortløpende god dialog er også svært viktig i deres videre samvirke.»*

Under behandlingen i fakultetsstyrene ble spørsmålet om mandat for ekstern styreleder reist, og det ble vedtatt at det skulle utformes mandat for ekstern styreleder. Spørsmålet om videreføring av prøveordningen ble behandlet i universitetsstyret i sak 135/20 og styret ga sin prinsipp tilslutning til modellen. Universitetsstyret la i sin behandling av saken til grunn at for fakulteter som har ansatt dekan skal styrelederen være ekstern. Det innebærer at ordningen med ansatt dekan som styrets leder tas ut av reglementet og at det blir to likestilte ledelsesmodeller ved fakultetene ved Universitetet i Bergen. Dersom dekanen er valgt er denne også leder for fakultetsstyret. Fakultetsdirektøren er styrets sekretær. Dersom dekanen er ansatt skal leder av fakultetsstyrets styret være ekstern. Dekanen er da sekretær for styret.

Endringer i reglementene

Det foreslås å gjøre følgende endringer i reglement for styringsorganene ved fakultetene og instituttene:

§ 2. Fakultetsstyrets størrelse og sammensetning

Dersom fakultetet har ansatt dekan, jf. § 5, skal fakultetsstyret ha ekstern styreleder. Ved styreleders forfall skal nestleder enten være ekstern eller et av fakultetsstyrets medlemmer fra gruppe A.

§ 3. Mandat for ekstern styreleder

Ekstern styreleder skal, i samarbeid med dekanen, bidra til å styrke styrets overordnede og strategiske rolle. Ekstern styreleder skal sørge for at det avholdes møter i fakultetsstyret og skal lede møtene. Styrelederen skal i forkant av møtene gjennomgå dagsorden med dekanen og kan be om at en sak legges fram for fakultetsstyret.

§ 6. Dekanens generelle myndighetsområde

Ansatt dekan er sekretær for fakultetsstyret og har tale- og forslagsrett i fakultetsstyret, men ikke stemmerett.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Justeringene som er foreslått i reglementene ivaretar etter universitetsdirektørens vurdering behovet for regulering av modellene ved fakultetene. Ved fastsetting av modeller for styring og ledelse har universitetsstyret lagt til grunn at det er ønskelig at fakultetene får en viss fleksibilitet knyttet til valg av ledelsesmodell, samtidig som behovet for oversiktlige og tydelige styrings- og ledelseslinjer ved universitetet ivaretas. Universitetsdirektøren foreslår at mandatet for ekstern styreleder er på overordnet nivå og fremhever det viktigste ved rollen, som er å bidra til at styret får en overordnet og strategisk rolle ved fakultetet.

Universitetsdirektøren vil komme tilbake til universitetsstyret med sak om fastsetting av møtegodtgjøring for eksterne medlemmer og eksterne ledere av fakultetsstyrene ved UiB.

26.01.2021/Arne R. Ramslien

Regler for styringsorganene ved fakultetene og instituttene

§1. Fakultetets organer

Fakultetet skal ha:

- a) Fakultetsstyre
- b) Dekan
- c) Prodekan
- d) fakultetsdirektør

Dessuten kan fakultetet ha:

- e) ansettelsesutvalg
- f) andre faste utvalg, som for eksempel et arbeidsutvalg
- g) inntil tre visedekaner, utpekt av dekanen

§ 2. Fakultetsstyrets størrelse og sammensetning

Fakultetsstyret skal ha 9 eller 11 medlemmer. Fakultetsstyret avgjør selv størrelsen og sammensetningen, innenfor disse rammene:

Dekanen, og ved dennes forfall prodekanen, er leder av fakultetsstyret.

Dersom fakultetet har ansatt dekan, jf. § 5, skal fakultetsstyret ha ekstern styreleder. Ved styreleders forfall skal nestleder enten være ekstern eller et av fakultetsstyrets medlemmer fra gruppe A.

Fakultetsstyret skal ha medlemmer valgt i henhold til valgreglementet, av og blant:

- a) Fast tilsatte i utdannings- og forskningsstilling (gruppe A)
- b) Midlertidig tilsatte i utdannings- og forskningsstilling (gruppe B)
- c) Tilsatte i tekniske og administrative stillinger (gruppe C)
- d) d) Studenter (gruppe D). Studentene skal ha to medlemmer dersom styret har 9 medlemmer og tre dersom styret har 11 medlemmer.

Det skal være minst ett og inntil to eksterne medlemmer i fakultetsstyret. De eksterne medlemmene oppnevnes av Universitetsstyret etter forslag fra fakultetsstyret selv. Forslaget skal inneholde kandidater av hvert kjønn. Det skal oppnevnes minst to varamedlemmer.

§ 3. Mandat for ekstern styreleder

Ekstern styreleder skal, i samarbeid med dekanen, bidra til å styrke styrets overordnede og strategiske rolle. Ekstern styreleder skal sørge for at det avholdes møter i fakultetsstyret og skal lede møtene. Styrelederen skal i forkant av møtene gjennomgå dagsorden med dekanen og kan be om at en sak legges fram for fakultetsstyret.

§ 4. Fakultetsstyrets kompetanse

Fakultetsstyret er fakultetets øverste myndighet. Det skal behandle og avgjøre slike saker som det får delegert fra universitetsstyret, og det kan be om å få seg forelagt enhver sak. Fakultetsstyret delegerer myndighet til dekanen, til instituttene eller til andre organer ved fakultetet dersom ikke annet er fastsatt i lov, forskrift eller vedtak fra Universitetsstyret.

Fakultetsstyret skal fastsette fakultetets strategier for utdanning, forskning, forskerutdanning og formidling og legge planer for fakultetets utvikling i samsvar med de målene som er gitt av Universitetsstyret.

Fakultetsstyret skal fastsette mål og resultatkrav og har ansvaret for at fakultetets økonomiske ressurser disponeres i overensstemmelse med bestemmelser gitt av Universitetsstyret.

Fakultetsstyret skal gi melding til Universitetsstyret om fakultetets virksomhet, på den måten Universitetsstyret bestemmer. Hvert år skal det gis rapport om fakultetets økonomiske status, med redegjørelse for resultatene ved fakultetet og legges frem forslag til budsjett for kommende år.

Fakultetsstyret skal selv behandle og avgjøre alle saker av prinsipiell eller vesentlig betydning.

§ 5. Rekruttering av dekan

Fakultetsstyret bestemmer om dekan skal velges eller ansettes. Fakulteter med ansatt dekan har enhetlig ledelse. Fakulteter med valgt dekan har delt ledelse.

Valg skjer etter bestemmelsene i valgreglementet.

Dersom dekan ansettes, skal ansettelsesprosessen sikre at dekan har faglig legitimitet og den kompetansen som kreves for stillingen. Ansettelse skjer i henhold til bestemmelsene i Reglement for ansettelse i vitenskapelige stillinger og faglige administrative-lederstillinger.

§ 6. Dekanens generelle myndighetsområde

Dekanen er fakultetets øverste leder og representerer fakultetet utad og har overordnet ansvar for kontakt med eksterne samarbeidspartnere.

Dekanen er daglig leder for fakultetets faglige virksomhet i samsvar med rammer og pålegg som universitetsstyret og fakultetsstyret fastsetter. Ansatt dekan har også ansvar for at fakultetets administrative virksomhet er i samsvar med rammer og pålegg som universitetsstyret og fakultetsstyret fastsetter.

Dekanen har overordnet ansvar og myndighet for alle oppgaver som ikke eksplisitt er tillagt fakultetsstyret eller et annet organ, og har generell fullmakt til å avgjøre løpende enkeltsaker.

Dekanen er nærmeste overordnede for instituttlederne. Valgt dekan er ansvarlig overfor rektor. Ansatt dekan er ansvarlig overfor rektor i alle saker som ikke er tillagt universitetsdirektørens ansvarsområde, jf. uhl § 10-3. I disse sakene er ansatt dekan ansvarlig overfor universitetsdirektøren.

Dekanen har rett til å delta i alle møter i alle fakultetets og underordnede enheters styrer, råd og utvalg.

Ansatt dekan er sekretær for fakultetsstyret og har tale- og forslagsrett i fakultetsstyret, men ikke stemmerett.

Dekanen er ansvarlig for iverksetting av de faglige vedtakene som treffes i fakultetsstyret.

Ansatt dekan er også ansvarlig for iverksetting av de administrative vedtakene som treffes i fakultetsstyret.

Dekanen skal av eget tiltak orientere fakultetsstyret om avgjørelser som retter seg mot fakultetets virksomhet (dekanbeslutninger).

§ 7. Prodekan og visedekan

Prodekan velges sammen med dekan. Dersom dekan er ansatt, pekes prodekan ut av dekan, etter godkjenning i fakultetsstyret.

Prodekanen er stedfortreder for dekanen i og utenfor fakultetsstyrets møter.

Har dekanen forfall eller fratrer vervet i løpet av det siste året av sin funksjonstid, overtar prodekanen, jf. foregående ledd. Fratrer dekanen før dette tidspunktet, velges eller ansettes ny dekan.

Fakultetsstyret avgjør om det skal utpekes visedekaner, jf. § 1. Visedekane(n) utpekes av dekanen.

§ 8. Fakultetsdirektøren ved delt ledelse, valgt dekan

Fakultetsdirektøren har ansvaret for den daglige ledelsen av fakultetets administrasjon.

Fakultetsdirektøren sørger for at vedtak fattet av fakultetsstyret eller dekanen blir satt i verk og er ansvarlig for disponering av ressurser og budsjett i samsvar med vedtak som er gjort av fakultetets styringsorganer.

Fakultetsdirektørens kompetanse fastsettes i instruks og/eller særskilt delegeringsvedtak, fastsatt av fakultetsstyret eller av dekanen etter fullmakt fra fakultetsstyret.

Fakultetsdirektøren er sekretær for fakultetsstyret med tale- og forslagsrett, men uten stemmerett.

Fakultetsdirektør er ansvarlig overfor universitetsdirektør i alle saker som er tillagt universitetsdirektørens ansvarsområde, jf. uhl. § 10-3.

§ 9. Fakultetsdirektøren ved enhetlig ledelse, ansatt dekan

Dekanen kan delegere avgjørelsesmyndighet til fakultetsdirektør innenfor sitt eget myndighetsområde. Slik delegasjon skal være skriftlig.

§ 10. Ansettelsesutvalg

Fakultetsstyret er tilsettingsmyndighet for instituttledere, faste vitenskapelige stillinger som førsteamanuenser og professorstillinger ved grunnenheter ved fakultetet.

Fakultetsstyret kan delegere til dekanen å foreta utlysning og oppnevne sakkyndig bedømmelseskomité i tilsettingssaker der fakultetsstyret har tilsettingsmyndighet.

Innstilling til instituttlederstillinger ved grunnenheter underlagt fakultetet foretas av et innstillingsutvalg med prodekan som leder, og fire medlemmer. To av medlemmene skal representere arbeidsgiver, ett medlem tjenestemennene og ett medlem studentene. Ett av medlemmene som representerer arbeidsgiver, skal være utpekt av det aktuelle instituttrådet. Det oppnevnes personlige varamedlemmer for lederen og medlemmene.

Instituttleder ved grunnenheter underlagt dekanene, foretar innstilling i tilsettingssaker for førstestillinger og professorstillinger som fakultetsstyret har tilsettingsmyndighet i.

Fakultetsstyret selv avgjør om det skal opprettes et ansettelsesutvalg, og hvilke saker utvalget skal forberede og eventuelt avgjøre. Sammensetning og mandat for ansettelsesutvalget er regulert i Reglement for ansettelse i vitenskapelige stillinger og faglige administrative lederstillinger.

Kapittel 2. Instituttene

§ 11. Instituttorganene

Instituttene skal ha:

- a) instituttleder

b) instituttråd

Et institutt kan ha valgt eller ansatt instituttleder. Vedtak om ledelsesform ved det enkelte fakultet, gjøres av Universitetsstyret etter forslag fra fakultetsstyret og behandling i instituttrådene. Alle institutter ved et fakultet må ha samme ordning.

Institutter med egen administrasjon har en administrasjonssjef.

Instituttene kan ha ulike typer av utvalg.

§ 12. Instituttleders mandat

Instituttleder er den øverste lederen ved instituttet og skal lede og utvikle virksomheten med fokus på kjerneoppgavene. Dekanen er instituttleders nærmeste overordnede.

Instituttleder kan videre delegerer sin myndighet til administrasjonssjef og utvalg innenfor instituttet dersom ikke annet er fastsatt i lov, forskrift eller fakultetets delegasjonsvedtak.

Instituttleder

- a) har det overordnede ansvaret for instituttet innenfor rammer fastsatt av universitetsstyret, fakultetets planer og instituttrådet
- b) har personalansvar for de ansatte ved instituttet og legger til rette for å følge opp den enkelte faglige ansattes rett til fordeling av tid til forskning og utdanning
- c) har innstillingsmyndighet ved ansettelse i undervisnings- og forskerstillinger og i tekniske og administrative stillinger ved instituttene
- d) har ansvar for å følge opp mål for utdanning, forskning, forskerutdanning, formidling og innovasjon
- e) har ansvar for økonomi ved instituttet
- f) Skal skape en positiv organisasjonskultur og stimulere til produktivt og godt arbeidsmiljø
- g) skal sørge for at instituttet har oppdaterte strategier og system for kvalitetssikring av instituttets virksomhet
- h) Instituttleder representerer instituttet utad og har overordnet ansvar for kontakt med eksterne samarbeidspartnere.

Instituttleder velger sin stedfortreder. Har instituttleder forfall eller fratrer i løpet av det siste året av sin funksjonstid, overtar stedfortreder. Fratrer instituttleder før dette tidspunkt ansettes ny instituttleder.

§ 13. Instituttrådets størrelse og sammensetning

Fakultetsstyret fastsetter instituttrådets størrelse og sammensetning innenfor de rammene som er angitt. Følgende grupper skal være representert i instituttrådet:

- a) Fast tilsatte i undervisnings- og forskerstillinger
- b) Midlertidig tilsatte i undervisnings- og forskerstilling
- c) Teknisk og administrativt ansatte
- d) Studenter, med minst 20 %.
- e) I tillegg kan det fastsettes at instituttrådet kan ha eksterne medlemmer.

Funksjonstiden er 4 år, likevel slik at medlemmene valgt for gruppe b og d velges for ett år, jf valgreglementet.

Dersom instituttet ikke har tilsatte i alle de gruppene som er nevnt over, kan det gjøres unntak fra reglene.

Instituttleder går inn i gruppe a og er leder av instituttrådet. Instituttlederen legger fram saker for instituttrådet. Administrasjonssjef eller en annen er sekretær for instituttrådet.

§ 14. Instituttrådets kompetanse

Instituttrådet skal behandle, fatte vedtak på vegne av instituttet og gi innstilling til fakultetet eller annet overordnet organ i saker som angår:

- a) Forskningsmelding, forskerutdanningsmelding, utdanningsmelding og andre strategi- og resultatdokument som utarbeides av instituttet
- b) Eventuelle omstillings- og omorganiseringsplaner
- c) Budsjettforslag, årsbudsjett og årsregnskap
- d) Vesentlige endringer i instituttets studietilbud, særlig knyttet til studieprogram, pensum, undervisning, eksamen og emne- og programevalueringer.

I øvrige saker er instituttet et rådgivende informasjons- og kontaktorgan mellom instituttlederen, alle ansatte og studentene.

Dersom instituttrådet delegerer beslutningsmyndighet i saker som angår studietilbud, skal studentene være representert med minst 20 % i vedkommende organ.

Rådets medvirkning ved tilsetting av instituttleder, fremgår av reglene for ansettelse av instituttleder.

§ 15. Administrasjonssjefen

Administrasjonssjefen har instituttlederen som nærmeste overordnede. Vedkommende har den daglige ledelsen av instituttets administrasjon på vegne av instituttleder og rapporterer til denne. Instituttleder kan delegere avgjørelsesmyndighet til administrasjonssjefen dersom ikke lov eller delegasjonsvedtak setter skranker for delegasjon.

§ 16. Særskilte reglementer

Hvert institutt skal utarbeide et særskilt reglement bygd på disse reglene. Reglementene må godkjennes av fakultetsstyrene.

Kapittel 3. Forretningsorden for fakultetsstyret og instituttrådet

§ 17. Fakultetsstyret og instituttrådets arbeidsform; møter, innkalling, møteplikt. mv

Fakultetsstyret og instituttrådet (heretter: styringsorganet) skal behandle saker i møter, med mindre annet er fastsatt i instruks eller lignende, eller at leder finner at saken kan forelegges skriftlig eller behandles på annen betryggende måte.

Styringsorganets leder sørger for at det avholdes møter for å behandle saker som ligger til organets myndighetsområde. Møter avholdes så ofte som nødvendig for å ivareta styringsorganets oppgaver på forsvarlig måte. Et medlem av styringsorganet kan kreve at styringsorganet sammenkalles.

Innkalling til møter skal skje med rimelig varsel.

Medlemmer av styringsorganet har plikt til å møte hvis ikke vedkommende har gyldig forfall. Medlemmene har plikt til å delta i forhandlingene og å avgi stemme. Det kan ikke stemmes blankt annet enn ved valg.

§ 18. Vedtaksførhet og flertallskrav

Fakultetsstyret og instituttrådet er vedtaksført når mer enn halvparten av medlemmene er til stede og avgir stemme.

Vedtak treffes med alminnelig flertall av de avgitte stemmene hvis ikke annet er fastsatt i lov. Ved stemmelikhet i andre saker enn valg er møteleders stemme avgjørende. Ved stemmelikhet ved valg avgjøres dette ved loddtrekning.

Avstemning i andre saker enn valg og ansettelse skjer ved stemmetegn. Avstemning ved valg og ansettelse skal skje skriftlig hvis ett av de møtende medlemmer krever dette.

§ 19. Habilitet

Forvaltningslovens regler om habilitet gjelder for styringsorganene.

Medlem av styringsorganet plikter å opplyse om forhold som eventuelt kan føre til inhabilitet. Styringsorganet tar stilling til habilitetsspørsmålet i henhold til forvaltningslovens bestemmelser.

§ 20. Åpenhet

Det skal i størst mulig grad være åpenhet om styringsorganenes arbeid. Møter i fakultetsstyret og instituttråd holdes for åpne dører. Styringsorganet selv kan vedta at bestemte saker skal behandles for lukkede dører. Behandling av sak om lukking skjer for lukkede dører.

Det skal føres møtebok for fakultetsstyret og instituttrådet. Det skal fremgå av møteboken når møtet ble holdt, hvilke vedtak som ble truffet og hvordan det enkelte medlem har stemt der det har vært voteringer, hvis ikke avstemning har skjedd skriftlig.

§ 21. Forretningsorden

Innenfor rammene av §§ 17-20 kan fakultetsstyret selv fastsette nærmere regler for sin arbeidsmåte. Nærmere regler for instituttrådet fastsettes av fakultetsstyret

Kapittel 4. Diverse bestemmelser

§ 22. Dispensasjoner

Etter forslag fra instituttet og etter at vedkommende fakultet har uttalt seg, kan Universitetsstyret, dersom særlige grunner tilsier det, gi instituttet dispensasjon fra bestemmelsene i disse reglene.

§ 23. Ikrafttredelse/overgangsbestemmelser

Reglementet trer i kraft straks med unntak av §§ 1 og 2 som trer i kraft ved neste valgperiode eller ved eventuelt behov for valg eller oppnevning før neste valgperiode.